

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. LIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

inquit, proposito veni in *Asiam*, non ut id acciperem quod dedissetis, sed ut id haberetis, quod reliquissim. Idem philosophia rebus omnibus: Non sum id tempus acceptura, quod vobis superfluit: sed id habebitis, ²⁴ quod ipsa erogauero. Totam huc conuertere mentem, huic affide, hanc cole: ingens intervallum inter te & ceteros fiat. Omnes mortales multo antecedes, non multo te diu antecedent. ²⁵ Quid inter te & illos interfuturum sit, quæris? diutius erunt. At mehercule magni artificis est, clausisse totum in exiguo. Tantum sapienti sua, quantum Deo omnis ætas patet. Est aliquid, quo sapiens antecedit Deum. ille ²⁶ naturæ beneficio, non suo sapiens est: ecce res magna, habere imbecillitatem hominis, securitatem Dei. Incredibilis vis philosophiæ est, ad omnem fortuitam vim retundendam. Nullum telum in corpore eius fedet: munita est solidaque, quædam defatigat, & velut leuia tela laxo ²⁷ sinu eludit, quædam discutit, & in eum usque qui miserat respuit.

EPIST. LIV.

SUSPIRIO se laborasse: atque ita de morte cogitasse. Non emendam, quia idem post eam, quod antequam eramus, erit. Preparemur.

LONGVM mihi ¹ commeatum dederat mala valetudo: repente me inuasit. Quo genere? inquis, prorsus merito interrogas: adeo nullum mihi ignotum est. Vni tamen morbo quasi assignatus sum: quem quare? Græco nomine appellem, nescio. satis enim aptè dici suspirium potest. Breuis autem valde, & procelle similis, impetus est: intra horam ferè definit. Quis enim diu expirat? Omnia corporis aut incommoda, aut pericula, per me transierunt: nullum mihi videtur molestius. Quid ni? aliud enim quidquid est, ægotare est: hoc, est animam agere. Itaque medici, hanc meditationem mortis vocant. ² Facit aliquando spiritus ille, quod sæpe conatus est. Hilarem me putas hæc tibi scribere, quia effugi? si hoc sine, quasi bonâ valetudine delector: tam ridiculè facio, quàm ille, quisquis se vicisse putat, cum vadimonium distulit. Ego verò & in ipsâ suffocatione non desij cogitationibus lætis ac fortibus acquiescere. Quid hoc est? inquam, tam sæpe mors experitur me? faciat, at ego illam diu expertus sum. Quando, inquis? antequam nascerer. Mors est, non esse id quod antè fuit, sed quale sit, iam scio: ⁴ hoc erit post me, quod ante me fuit. Si quid in hac re tormenti est, necesse est, & fuisse antequam prodiremus in lucem: atqui nullam sensimus tunc vexationem. Rogo non stultissimum dicas, si quis existimet lucernæ peius esse cum extincta est, quàm antequam accenderetur? nos quoque & accendimur, & extinguimur: medio illo tempore aliquid patimur. Vtrinque verò alta securitas est. In hoc enim, mi Lucili, nisi fallor, erramus, quòd mortè iudicamus sequi: cum illa & præcesserit, & secutura sit. Quidquid ante

24. QVOD IPSA EROGAVERO.] *Erasmi editio*, quod ipsa redegero, erogauero. *Quidam scripti*, quod ipsa re egero, id est erogauero. Non displiceat, quod ipsa reiecero. reliquis deletis.

25. QUID INTER TE ET ILLOS.] *Tales vaniloquentias Stoicorum notamus, & verè notamus, Manuduct. III. Dissert. XIV.*

26. NATURÆ BENEFICIO, NON SVO.] *A se sapiens, in ab industria.*

27. SINU ELVDIT.] *De lenibus telis pronerbiale fuit, Veste repelli. Catullus:*

Quare nos tela ista tua euitamus amictu,
At fixus nostris tu dabis supplicium.

EPIST. LIV. I. COMMEATVM DEDERAT.] *Olim sic emendati, cum libri, comitatum. Dicitur, in-*

quit, dimiserat me morbus, repente est adortus & retraxit. Est sumptum à re militari, in quâ commeatus datur militi, id est venia commeandi, privata rei, aut valetudinis causâ. *Notter de Ira I. cap. XVI. Duci iussit eum, qui ex commeatu sine commilitone redierat.*

2. GRÆCO NOMINE.] *Vtrum R. S. p. an Op. vovovav vult dici an? Nam plus aliquid quàm Asthma, sine spirandi difficultas, in hoc impetu est: & minus quàm Orthopnea, in breuitate. Vide apud veterem amicum nostrum, doctissimum Mercurialem, Variar. VI. cap. XVI.*

3. FACIT ENIM.] *Malim, faciet.*

4. HOC ERIT POST ME.] *Aliquoties hæc sententia in Seneca, quasi mors omnia tollat. Quo autem sensu, vide me Physiol. III. Diss. XI.*

A ante nos fuit, mors est. Quid enim refert, utrum non incipias, an desinas? utriusque rei hic est effectus, non esse. His & huiusmodi exhortationibus tacitis (nam verbis locus non erat) alloqui me non desij: deinde paulatim suspirium illud, quod esse iam anheli- tus ceperat, interualla maiora fecit, & retardatum est, ac remansit. Nec adhuc, quam- vis desierit, ex natura fluit spiritus. sentio hæsitacionem quandam eius, & moram. Quo- modo volet, dum modo non ex animo suspirem. hoc tibi de me recipe: non trepida- bo ad extrema: iam præparatus sum: nihil cogito de die. illum lauda & imitare, quem non piget mori, cum iuuat viuere. Quæ enim virtus est, cum euicaris, exire: tamen est & hic virtus. Eijcior quidem, sed tamquam exeam. Et ideo numquam euicitur sa- piens: quia euici, est inde expelli, unde inuitus recedas. Nihil inuitus facit sapiens. ne- cessitatem effugit: quia vult quod ipsa coactura est.

B EPIST. LV.

DE Vatiæ villâ, & de ipso Vatiâ: tum de bono maloque otio. Item amicos animo adesse posse, & debere.

A GESTATIONE cum maxime venio, non minus fatigatus, quam si tantum ambulassem, quantum sedi. labor est enim, & diu ferri: ac nescio an eò maior, quia contra naturam est: quæ pedes dedit, ut per nos ambulemus; oculos, ut per nos vide- remus. Debilitatem nobis indixere delicia: & quod diu noluimus, posse desuimus. Mihi tamen necessarium erat concutere corpus, ut siue bilis infiderat faucibus, discute- retur, siue ipse ex aliquâ causâ spiritus densior erat, extenuaret illum iactatio, quam pro- fuisse mihi sensi. Ideo diutius vehi perseueravi, inuitante ipso litore, quod inter Cumas & Seruilij Vatiæ villam curuatur, & hinc mari, illinc lacu, velut angustum iter claudi- tur. Erat enim a recenti tempestate spissius. Fluctus autem illud (ut scis) frequens & concitatus exæquat: longior tranquillitas soluit, cum arenis, quæ humore alligantur, succus abscellit. Ex consuetudine tamen meâ circumspicere cœpi, an aliquid illic inue- nirem, quod mihi bono posset esse: & direxi oculos in villam, quæ aliquando Vatiæ fuit. In hac ille prætorius diues, nulla aliâ re quam otio notus, consenuit, & ob hoc vnum felix habebatur. Nam quoties aliquos amicitia Asinij Galli, quoties Seiani odium, deinde amor merferat, (æquæ enim offendisse illum, quam amasse, periculosum fuit) exclamabant homines: O Vatiâ? solus scis viuere. At ille latere sciebat, non viuere. mul- tum autem interest, utrum vita tua otiosa sit, an ignaua. Numquam aliter hanc villam Vatiâ viuio præteribam, quam ut dicerem: Vatiâ hic situs est. Sed adeo, mi Lucili, phi- losophia sacrum quiddam est, & venerabile, ut etiam si quid illi simile est, mendacio placeat. Otiosum enim hominem, seductum existimat vulgus, & securunt, & se conten- tum, sibi que viuentem: quorum nihil vlli contingere, nisi sapienti, potest. Ille quidem D nullâ re sollicitus scit sibi viuere. ille enim (quod est primum) scit viuere. Nam qui res & homines fugit, quem cupiditatum suarum infelicitas relegauit, qui alios feliciores vi- dere non potuit, qui velut timidum atque iners animal, metu oblituit, ille sibi non vi- uit,

5. CVM IUUAT VIVERE.] In iuuentute, aut bo- nâ etate: at ego iam senex sum.

EPIST. LV. I. A GESTATIONE.] Quâ in effedo vbi moris: & explicari in epistola quadam ad Octiliam, Centur. Miscell. epist. xi.

2. ILLINC LACV.] Lucrino.

3. A RECENTI TEMPESTATE SPISSIVS.] Ita ex melioribus libris. Firmius autem spissius, à tem- pestate: quia recentior aqua arenas ligauerant, quod aliter in siccis, & diffluunt.

4. ASINI GALLI.] Cui Tiberius offensus, & diu in custodiâ habitum inopiâ cibi interemit. Tacitus vi. Annalium.

5. SEIANI ODIVM.] Qui omnia apud Tibe- rium aliquamdiu potuit: euenit, deprestit, opprestit, quos voluit.

6. DEINDE AMOR.] Quia illo iam inuiso & occiso, quoscumque amicos habuerat Tiberius scire sustulit.

7. SOLVS SCIS VIVERE.] Procul scilicet à Ioue & fulmine.